

Od Ábela po Abraháma

A spravodlivý bude žiť z viery. A keby sa utiahol, nemá v ňom záľuby moja duša.

Ale my nie sme ľuďmi, ktorí by sa utáhovali, do zahynutia, ale ľudia viery dobyť dušu

Židom 10:38–39

A viera je podstatou toho, na čo sa človek nadeje,

presvedčením o veciach, ktoré sa nevidia.

Židom 11:1

Viera – presvedčenie o veciach, ktoré sa nevidia

Prvý verš jedenástej kapitoly Listu Židom je veľmi cenný a dôležitý, pretože definuje, čo je to viera. Odhaľuje, že viera má dve podstatné zložky. Jednou je presvedčenie o veciach, ktoré sa nevidia.

Jeden spôsob, ako môže človek spoznať a prijímať ako pravdu nejakú skutočnosť či udalosť, alebo poznatok, je pozorovanie, videnie danej veci, osobná skúsenosť. Teda keď je človek „očitým“ svedkom niečoho, spoznal to z vlastnej skúsenosti či pozorovania, tak je presvedčený, že je to tak, že je to pravda, má to za pravdivé poznanie. Ľudia veria tomu, čo vidia, čo si môžu overiť. Ako príklad uvediem učeníka Tomáša. Tomáš poznal Pána Ježiša a veril v neho. Mal však problém uveriť, že Pán vstal po ukrižovaní z mŕtvych, napriek tomu, že mu to oznámili dôveryhodní pravdiví svedkovia. Mal postoj, že ak sám neuvidí na vlastné oči, tak neuverí (Ján 20:25). Táto udalosť sa stala natoľko známou, že zľudovela a aj dnes sa povie o človeku, ktorý neverí niečomu oznámenému, „neveriaci Tomáš“. Pán bol však k Tomášovi mimoriadne zhovievavý a milostivý, nepokarhal ho za jeho neveru, ale sa mu dal poznať, aby ho Tomáš mohol vidieť vzkrieseného a aby uveril (Ján 20:26-27). A tak Tomáš videl a uveril (verš 28).

Pán však pri tejto udalosti zjavil veľmi dôležitú pravdu o tom, že viera je presvedčenie o veciach, ktoré sa nevidia: „A Ježiš mu (Tomášovi) povedal: Tomášu, uveril si, že si ma videl. Blahoslavení sú, ktorí nevideli a uverili“ (Ján 20:29). My sme nevideli na vlastné oči

vzkrieseného Pána Ježiša. A predsa sme uverili, že vstal z mŕtvych. Na základe čoho? Na základe Božieho slova. Akákoľvek viera je presvedčením o veciach, ktoré sa nevidia. Aj viera v evolučný pôvod vesmíru a života je presvedčením o veciach, ktoré sa nevidia. Avšak len viera v Božie slovo, tu konkrétne viera v stvorenie, je pravá a pravdivá viera, viera v pravdivú skutočnosť, pretože Božie slovo je pravda.

Otázka videnia a uverenia bola prítomná aj v službe Pána Ježiša. Spasiteľ bol Bohom poslaný v prvom rade k jeho zvláštnemu vyvolenému národu, izraelskému národu, Židom. Keďže Boh vedel, že tento národ má sklón byť neverný, tvrdej šije a zatvrdeného srdca, čo sa opakovane ukázalo aj v jeho histórii, išiel Boh vo svojej milosti ešte o krok ďalej a dal, aby Pán Ježiš učinil v tomto národe také veľké divy a zázraky, aké sa neudiali nikdy v žiadnom inom národe, aby Židia Ježiša spoznali ako Mesiáša (Spasiteľa) a uverili v neho. Sám Pán túto skutočnosť Židom aj odhalil: „A Ježiš mu povedal: Ak neuvidíte divov a zázrakov, neuveríte“ (Ján 4:48). Dokonca ich vyzýval, že ak už neveria jeho slovám, aby uverili aspoň pre tie divy a zázraky, ktoré činí (Ján 14:10-11 v kontexte veršov 6-11). Židia ako národ (s výnimkou apoštolov a učeníkov) v Pána Ježiša ako Spasiteľa neuverili napriek všetkým tým skutkom a zázrakom, ktoré uprostred tohto národa učinil. Pán pokarhal ich neveru (ich neuverenie) a vyslovil sa, že keby sa tie skutky a divy boli udiali uprostred pohanských národov, tieto by boli uverili a boli by činili pokánie (Matúš 11:20-24).

Sú udalosti a skutočnosti, ktoré sme nevideli, neboli sme pri tom, nezažili sme ich. Počuli sme o nich alebo sme o nich čítali. A sme to my sami, kto prijímame presvedčenie, či sú alebo nie sú pravdivé. Na základe čoho to robíme? Na základe viery. Veríme, že niečo je pravda alebo že to pravda nie je.

Dobrym príkladom je existencia večného nestvoreného osobného Boha. Sú ľudia, ktorí veria, že Boh jestvuje, a sú ľudia (ateisti), ktorí veria, že neexistuje. Podobne je to s pôvodom sveta, v ktorom žijeme a ktorého súčasťou sme. Sú ľudia, ktorí veria, že vesmír (svet) a život sú Bohom stvorené, napriek tomu, že neboli pri tom ako svedkovia a nevideli, ako vznikol vesmír a ako vznikol život. Prečo tomu veria? Lebo je to Bohom zjavené v zapísanom Božom slove. A oni uverili, že Božie slovo je pravda. A sú ľudia, ktorí veria evolučnej predstave, teda že vesmír a život v ňom vznikli a samovoľne sa vyvinuli z večne existujúcej hmoty a energie, napriek tomu, že žiaden človek nebol pri tom ako svedok, aby dosvedčil, či a ako sa to malo stať. Túto evolučnú predstavu prijímajú vierou. Aj tí, ktorí sú presvedčení o stvorení, prijímajú túto predstavu vierou. Jedni aj druhí majú však rozdielny zdroj poznania, ktorému veria. Tí, ktorí veria v materialistický pôvod sveta a v jeho evolučný vývoj, veria ľudským metafyzickým filozofickým predstavám, ktoré sú síce prezentované ako vedecké, avšak nie sú založené na empirickom vedeckom poznaní. Tí, ktorí veria v Božie stvorenie sveta, veria Božiemu slovu, ktoré Boh oznámil cez svojich prorokov, Božích mužov, a ktoré je zapísané vo forme Svätého písma, Biblie.

Na túto skutočnosť priamo poukazuje aj List Židom: „Vierou rozumieme, že sú veky ustrojené slovom Božím, áno i tomu, že nie z viditeľných vecí povstalo to, čo sa vidí“ (Židom 11:3). Slovo, ktoré je v Roháčkovom preklade preložené ako „veky“, je v anglickom preklade kráľa Jakuba (King James Version) preložené slovom „svety“ („worlds“). Mám za to, že tento verš odkazuje na stvorený svet so svojimi érami či „vekmi“, preto „svety“ a „veky“ v množnom čísle. Iný bol stvorený svet pred pádom človeka do hriechu (neexistovala smrť, choroby, porušenie, zabíjanie pre potravu), iný bol svet medzi pádom a potopou (svet poznačený Božou kľatbou, smrťou, porušením, svet, v ktorom sa ľudia dožívali zhruba tisíc rokov), iný bol svet po potope (problém porušenia, hriechu a smrti pretrváva, tento svet je však už iný ako svet pred potopou, napríklad ľudia sa dožívajú už len zhruba 120 rokov), iné bude tisícročné kráľovstvo a iný bude svet, keď Boh nastolí nový svet – nové nebo a novú Zem a v nich večný život (kde nebude viac smrti, porušenia, kľatby, choroby, súženia). Je to viera, ktorou prijímame za pravdu to, že svet je Bohom stvorený, že Boh ho učinil mocou svojho slova (Židom 11:3), že svet nevznikol sám od seba z večne existujúcej matérie. Vierou prijímame, že Boh má neustále všetko vo svojej zvrchovanej moci a pod kontrolou a všetko dianie smeruje k naplneniu jeho zámeru.

Čo sa týka viery v Pána Ježiša Krista, nadviažme ešte na slová, ktoré sám Pán povedal: „Blahoslavení sú, ktorí nevideli a uverili“ (Ján 20:29). O narodení Pána Ježiša, o jeho živote a službe, o jeho ukrižovaní a smrti, o jeho vzkriesení a nanebovzatí vieme z Božieho slova. Neboli sme pri tom, neboli sme očití svedkovia. Božie slovo je ten pravdivý zdroj, z ktorého čerpáme presvedčenie o veciach, ktoré sa nevidia. Božie slovo dáva samo sebe svedectvo, aký účel má plniť: „Ale toto je napísané nato, aby ste verili, že Ježiš je Kristus, Syn Boží, a aby ste veriac mali život v jeho mene“ (Ján 20:31).

Viera – podstata toho, na čo sa človek nadeje

Viera však má aj druhú dôležitú zložku popri presvedčení o pravde a tou je nádej. Viera je podstatou toho, na čo sa človek nadeje. Je to taká nádej, ktorá formuje ľudský život. Od svojho raného detstva do neskorej mladosti som bol hlboko presvedčený ateista a materialista. Veril som, že existuje len materiálny svet. Veril som, že neexistuje žiadne duchovno, neexistujú duchovné bytosti ako anjeli a neexistuje žiaden Boh. Ľudský život vrátane duše (duševnú stránku bytia človeka) som považoval za prejav, vlastnosť hmoty. Preto som veril, že neexistuje život po smrti, neexistuje vzkriesenie z mŕtvych, neexistuje večný život. Z toho vyplývalo, že som nemal žiadnu nádej v to, čo bude po smrti, nádej na večný život. Bol som presvedčený, že tento zemský život v tele je to jediné, čo existuje. To zásadne formovalo spôsob môjho života. Ak tento život je to jediné, čo máme, a pritom je pomerne krátky, potom si ho musíme „užiť naplno“, kým sa dá, aby „to stálo za to“, lebo smrť potom všetko vezme a pohltí. Je to naozaj tak, ako sa k tejto téme vyjadruje aj Božie slovo: ak neexistuje vzkriesenie z mŕtvych, potom radšej jedzme a pime, lebo zajtra zomrieme (1. Korintským 15:13-32). Ak neexistuje nádej na večný život, potom je lepšie hýriť a užívať si života plnými dúškami, lebo jedného dňa zomrieme a viac nás nebude. A presne takto som aj ja žil. Bol to život hnania sa za napĺňaním svojich plánov, očakávaní, túžob, život pôžitkov, zážitkov a vášní. Bol to život sebecký, seba-centrický, plný pýchy a hriechu. Pre mňa však slovo hriech nemalo obsah a bol som presvedčený, že Boží súd neexistuje. O každom človeku platí, že jeho presvedčenie (svetonázor – pohľad na svet a život) formuje to, na čo sa v živote nadeje, a jeho nádej formuje jeho život.

V svojej neskorej mladosti som spoznal, že moje srdce je nedobré, zatvrdené a že som žil život hriechu. Tiež som silne vnímal, že svet nie je taký, aký by asi mal byť – je plný zla, nešťastia, utrpenia, zrady, nevery, sklamaní a nespravodlivosti. Spoznal som Božie slovo a uveril som evanjeliu, vierou som prijal spásu v Pánu Ježišu Kristovi. So zmenou môjho presvedčenia o svete, o Bohu, o živote sa zmenila aj podstata toho, na čo sa nadejem, a zmenil sa môj život. Dnes sa nadejem na vzkriesenie z mŕtvych a na večný život skrze vieru v Pána Ježiša Krista. Aj počas svojho zemskeho putovania sa nadejem na Boha skrze Pána Ježiša Krista. A to formuje môj život, nový život. A o tom je práve jedenásta kapitola Listu Židom. Je o tom, ako spasenie z viery formuje život viery. Život viery pramení zo spasenia z viery samotnej. Spasenie z viery nemôže ostať bez zmeny života, bez toho, aby jeho výsledkom bol život viery.

Spasenie je z viery

Prečo je tak nesmierne dôležité rozumieť správne tomu, čo je viera? Preto, lebo spása je z viery samotnej (Rímskym 1:17; Galatským 3:11; Židom 10:38–39). Spása znamená odpustenie hriechov, ospravedlnenie, duchovné vzkriesenie z mŕtvych, znovuzrodenie, nové stvorenie (stvorenie nového človeka), žitie nového života už tu počas zemskeho putovania, nebeské občianstvo, isté (Bohom zabezpečené) budúce vzkriesenie, istý večný život na novej Zemi a v novom nebi. To všetko získavame samotnou vierou – „spravodlivý bude žiť z viery“. Musíme vierou prijať presvedčenie, že Božie slovo zjavené v Písme je pravda, ale najmä uveriť evanjeliu ukrižovaného a vzkrieseného vteleného Božieho syna z večnosti, Pána Ježiša Krista. Toto presvedčenie sa zároveň musí stať podstatou toho, na čo sa vo svojom živote nadejeme. Táto podstata nádeje sa premietne do nášho života a bude ho formovať.

Ako vyústil List Židom do jedenástej kapitoly? V predchádzajúcich kapitolách bola vysvetlená podstata bytia Ježiša Krista, kým on je, a bola vysvetlená jeho služba Veľkňaza. Bola vysvetlená cesta spásy. Bola vysvetlená Nová zmluva. A celý čas to bolo sprevádzané varovaniami a výzvami neminúť sa tohto veľkého spasenia. Spasenia, ktoré je z viery a nie zo skutkov zákona (nie z obradov starej zmluvy), ktorého prostredníkom je sám a jediný Kristus a

nie kňazi braní z ľudí vysluhujúci spasiteľné obrady (či v súčasnosti údajne spasiteľné sviatosti). Kapitola 11 začína definíciou viery bezprostredne po posledných dvoch veršoch kapitoly 10, ktoré vysvetľujú, že spása je z viery: „... spravodlivý bude žiť z viery“ (Židom 10:38). Znamená to viac, než len to, že človek sa stane z viery spravodlivým na základe ospravedlnenia, vďaka čomu raz obdrží večný život, a že bude z viery živý (a nie viac duchovne mŕtvy). Znamená aj to, že jeho nový život bude prameniť z viery. Čo to znamená, ukazuje celý zvyšok jedenástej kapitoly na príklade Božích mužov a žien, ktorých môžeme považovať za hrdinov viery a máme nasledovať ich príklad.

Ale ak je spasenie z viery, potom musíme dobre rozumieť tomu, čo viera je. Viera nie je chabá nádej, že „možno ak, možno raz“. Viera je pevná istota – presvedčenie o veciach, ktoré sa nevidia – a podstata nádeje, takej nádeje, ktorá pôsobí žitie nového života. Preto jedenásta kapitola začína prvým veršom, ktorý definuje vieru, a následne predkladá príklady života viery hodné nasledovania.

Život viery

Nie je možné mať vieru (spasiteľnú vieru) a nežiť život viery. Nežiť život viery je opísané slovami veršov Židom 10:38–39 ako „utiahnutie sa“. Nie je to len také nejaké nevinné utiahnutie sa, „odídenie do ústrania“, „nevystrkovanie hlavy“, „prílišné nevyskakovanie“. Je to utiahnutie sa, ktoré má vážne dôsledky. Prvým dôsledkom je, že Boh v takom človeku, ktorý sa uťahuje, ktorý nežije život viery, nemá záľubu (Židom 10:38). Čo to znamená, keď Boh v niekom nemá záľubu, sme videli na vypuklom a pre nás výstražnom príklade tých pobitých na púšti. Takéto utiahnutie sa znamená večnú záhubu (Židom 10:39). Nezahynúť na veky znamená neuťahovať sa, ale, naopak, žiť život viery, byť „človekom viery“.

Viera sa prejavuje životom viery, prejavuje sa skutkom (skutkami viery). Preto čítame v jedenástej kapitole o ľuďoch viery, ktorí sú nám daní za príklad, že „vierou urobil ten a ten to a to“. Kľúčové pritom je „vierou urobil“, „vierou vykonal“. Rovnaké posolstvo nám odovzdáva aj apoštol Jakub vo svojom liste, v ktorom hovorí jemu vlastným spôsobom o „spasení zo skutkov“, čím má na mysli, že viera, ktorá sa neprejavuje životom viery („viera bez skutkov“), je mŕtva a nemôže spasiť. Je to rovnaké posolstvo ako posolstvo veršov Židom 10:38-39. Rovnaké posolstvo sa zopakuje aj v jedenástej kapitole: „... bez viery nie je možné ľúbiť sa Bohu“ (Židom 11:6). Život viery znamená aj usilovné („snažné“) hľadanie Boha počas svojho zemského života (vo všetkých životných situáciách) a očakávanie Božej odplaty: „A bez viery nie je možné ľúbiť sa Bohu. Lebo ten, kto prichádza k Bohu, musí veriť, že je, a že tým, ktorí ho snažne hľadajú, je odplatiťom“ (Židom 11:6).

Svedectvo viery

Druhý verš jedenástej kapitoly hovorí: „Lebo v nej (vo viere) dostali svedectvo starší predkovia“ (Židom 11:2). Ábel dostal svedectvo vierou, pretože Boh o ňom vydal svedectvo, že je spravodlivý, spravodlivý z viery. Ábelovu vieru poznáme podľa jeho skutku viery, keď priniesol Bohu väčšiu obeť ako Kain (11:3). To, že priniesol Bohu správnu obeť, je ovocím toho, že Bohu uveril. Aj Enoch dostal od Boha svedectvo, že sa Bohu ľúbi, pre jeho vieru a pre jeho život viery (11:4).

Noe

To, že viera je presvedčením o veciach, ktoré sa nevidia, vidíme názorne na príklade viery Noema. O katastrofickej potope globálnych rozmerov, ktorá by zničila celú Zem, nebolo v ére pred Noemom žiadneho poznania, ani chýru, ani slychu. Nikto takú potopu nepoznal zo svojej skúsenosti, nikto o takej potope nepočul. Nikto nevedel, že také niečo môže existovať. Boh to zjavil Noemovi: „... keď mu bolo zjavené od Boha o tom, čo sa ešte nevidelo“ (11:7). Ako na

toto zjavenie reagoval Noe? Uveril, že je to pravda. To je presvedčenie o veciach, ktoré sa nevidia. A podľa čoho sa pozná, že uveril? Konal podľa tohto presvedčenia. Urobil skutok viery, žil svoju vieru, postavil koráb: „Vierou Noe, keď mu bolo zjavené od Boha o tom, čo sa ešte nevidelo, bojac sa Boha, pripravil koráb na záchranu svojho domu“ (11:7). A Božie slovo dáva na základe tohto skutku viery Noemovi svedectvo: „... stal sa dedičom spravodlivosti, spravodlivosti vo viere“ (11:7). Noe bol spravodlivý z viery. Je napísané (11:7) aj to, že Noe „vierou odsúdil svet“. Čo to znamená? Ako sa dá vierou odsúdiť svet? Noe si určite nenechal Božie zjavenie len pre seba, ale oznámil Božie posolstvo aj ostatným. Bol kazateľom spravodlivosti. Ale ostatní neuverili, nezdieľali s Noemom rovnaké presvedčenie o veciach, ktoré sa nevidia. Noe svedčil aj svojím životom – staval koráb. Ľudia neuverili ani Noemovmu slovu ani Noemovým skutkom,^{A)} nekonali ako Noe, nestali sa spravodlivými z viery, a preto na nich prišiel Boží súd – zahynuli vo vodách potopy a odišli do večného zatratenia (Boh v nich nemal záľubu). To je zmysel slov, že Noe „vierou odsúdil svet“.

Noemovi súčasníci a súkmeňovci boli presvedčení, že potopa nepríde, že Boží súd sa nekoná. Neverili v Boží súd vodou a koniec ich sveta. Podľa čoho to vieme? Podľa ich konania, podľa ich života: jedli, pili, sobášili sa, ako keby koniec ich sveta nemal vôbec nastať (Matúš 24:38, Lukáš 17:27). Rovnaká situácia je aj dnes. Boh už síce nezničí terajší svet vodami potopy, avšak terajší svet zahynie v Božom súde ohňom pri druhom Kristovom príchode („vo dňoch Syna človeka“, „za príchodu Syna človeka“). A situácia s neverením ľudí sa zopakuje: „A ako bolo za dní Noeho, tak bude aj za príchodu Syna človeka: lebo ako v tých dňoch pred potopou jedli a pili, ženili sa a vydávali až do toho dňa, ktorého vošiel Noe do korábu, a nezvedeli, až prišla potopa a všetkých zachvátila: tak bude aj za príchodu Syna človeka“ (Matúš 24:37-39, pozri aj Lukáš 17:26-27).

Ani dnes ľudia, ktorí žijú podľa svojich vlastných žiadostí (2. Petrov 3:3), neveria, že raz bude koniec sveta, že raz príde Boží súd. Sú presvedčení, že svet bude trvať tak, ako ho poznáme dnes (2. Petrov 3:4, pozri aj verše 5-7). Aj my vydávame tomuto svetu svedectvo, svedectvo slova a svedectvo našich životov viery. Preto sa nemôžeme uťahovať, ale žijeme život viery, aby sme dobýjali ľudské duše (Židom 10:39). Aj budúci súd ohňom a skonanie sveta, aj nové nebo a nová zem a večný život sú skutočnosťami, ktoré „sa ešte nevideli“. Ale aké je presvedčenie ľudí okolo nás o „veciach, ktoré sa nevidia“?

Abrahám

Jadrom evanjelia je ospravedlnenie z viery. Ospravedlnenie z viery znamená, že Boh ospravedlnenému nepočíta (neprisudzuje) hriechy, ale naopak, počíta (prisudzuje) mu spravodlivosť z viery (Rímskym 4:6-8). Inak povedané, vieru mu počíta za spravodlivosť: „Ale tomu, kto nerobí skutkov, ale verí na toho, ktorý ospravedľuje bezbožného, počíta sa jeho viera za spravodlivosť“ (Rímskym 4:5). Písmo vysvetľuje ospravedlnenie z viery na Abrahámovi: „Lebo veď čo hovorí Písmo? A Abrahám uveril Bohu, a bolo mu to počítané za spravodlivosť“ (Rímskym 4:3). Podstatou takejto viery, ktorú Boh počíta za spravodlivosť, je presvedčenie, že to, čo Boh zaslúbil, aj učiní (Rímskym 4:21-22). Rovnako ako Abrahámovi je viera počítaná za spravodlivosť aj všetkým tým, ktorí uverili v evanjelium Ježiša Krista: „A nie je to napísané iba pre neho, že sa mu počítalo, ale aj pre nás, ktorým sa má počítať, nám veriacim na toho, ktorý vzkriesil Ježiša, nášho Pána, z mŕtvych, ktorý bol vydaný pre naše hriechy a vstal z mŕtvych pre naše ospravedlnenie“ (Rímskym 4:23-25).

Podľa čoho poznáme, že Abrahám uveril Bohu a Božím zaslúbeniam? Podľa jeho konania, podľa toho, čo vierou vykonal, podľa poslušnosti viery. Viera, ktorú Boh počíta za spravodlivosť, sa prejavuje poslušnosťou Bohu. Bolo to tak na počiatku Abrahámovho vzťahu s Bohom a života s Bohom: „Vierou Abrahám súc volaný poslúchol, keď mu kázal Boh, aby vyšiel zo svojej vlasti a išiel na miesto, ktoré mal dostať za dedičstvo. A vyšiel bez toho, že by bol vedel, kam ide“ (Židom 11:8). Bolo to tak aj počas Abrahámovho chodenia s Bohom: „Vierou pohostínil v zemi zaslúbenia ako v cudzej a býval v stánoch s Izákom a Jakobom, so spoludedičmi toho istého zaslúbenia. Lebo očakával mesto, majúce základy, ktorého remeselníkom a staviteľom je Boh“ (Židom 11:9-10). Boh povolal Abraháma, aby vyšiel zo zeme svojich predkov, z krajiny Chaldejov, a išiel tam, kam ho zavedie, aby mu dal do dedičstva zaslúbenú zem. Tou zaslúbenou zemou bola krajina Kanaán. Abrahám však (a rovnako tak aj jeho syn Izák a Izákov syn Jákob) vierou rozumel a vierou prijal to, že táto zemská vlasť nebude konečným (definitívnym) naplnením Božieho zaslúbenia. Aj keď už v zemi zaslúbenia bol, správal sa v nej ako pohostín v cudzej zemi, nepostavil opevnené ohradené mesto, ale býval v stanoch. Týmto konaním ukázal a celým svojím životom svedčil,

že vierou očakáva večný život, večné prebývanie v krajine a meste, ktoré neučinila ľudská ruka, ale učinil sám Boh (dnes už vieme z Božieho slova, že to bude nový Jeruzalem a nové nebo a nová zem).

V Božom slove v novozmluvnom zjavení je vysvetlené, že Abrahámovi (a jeho semenu^{B)}) bolo „skrze spravodlivosť viery dané zaslúbenie, že bude dedičom sveta“ (Rímskym 4:13). Abrahám však neočakával, že on či jeho potomkovia zedia tento zemský svet. Neočakával dokonca ani to, že by kanaánska krajina bola naplnením Božieho zaslúbenia o tomto dedičstve: „Tí všetci pomreli vo viere bez toho, že by boli dostali Bohom dané zaslúbenia, ale ich zďaleka videli a boli presvedčení o nich a vítali ich a vyznávali, že sú cudzincami a pútnikmi na zemi. Lebo tí, ktorí hovoria také veci, zjavne ukazujú, že hľadajú vlasť. A keby boli mysleli na tú, z ktorej vyšli, boli by mali času vrátiť sa. Ale takto túžia po lepšej, to jest po nebeskej. Preto sa nehanbí za nich ich Boh menovať sa ich Bohom, lebo im pripravil mesto“ (Židom 11:13-16). Abrahám vierou rozumel aj prijal, že predmetom zaslúbenia, ktoré od Boha dostal, je nebeská vlasť. Abraháмова viera je viera vo vzkriesenie z mŕtvych a večný život v nebeskej vlasti, v meste, ktoré pripravil Boh (v novom Jeruzaleme). Rovnakú vieru mali aj Izák a Jakob. Pre túto ich vieru sa dokonca sám Boh menuje Bohom Abraháma, Izáka a Jakoba, čím ukazuje, že večný život majú istý, pretože Boh nie je Bohom mŕtvych, ale Bohom živých (pozri Marek 12:26-27). Rovnakú vieru, a tým aj večný život, majú aj všetci tí, ktorí uverili evanjeliu, ktorým Boh počíta ich vieru za spravodlivosť (Ján 14:1-4).

Aj o Abrahámovej manželke Sára sa dozvedáme, že bola ospravedlnená z viery. Ako to vieme? Podľa toho, čo vykonala vierou: „Vierou i sama Sára dostala moc založiť semeno a porodila mimo času veku, keďže mala za verného toho, ktorý zaslúbil“ (Židom 11:11). V čase, keď bola Sára už neplodná pre svoj vek, uverila Bohu, že porodí syna, ktorého im Boh zaslúbil, Izáka. Sára verila Božiemu zaslúbeniu: „... mala za verného toho, ktorý zaslúbil“. Sára verila Bohu. Kvôli tejto viere dal Boh Sára moc „založiť semeno a porodiť“ napriek tomu, že už bola mimo času svojej plodnosti. Vďaka tomuto pôrodu a narodeniu sa Izáka sa mohlo naplniť aj zaslúbenie, ktoré dostal Abrahám, že jeho potomstva („semena“^{C)}) bude ako hviezd a ako piesku mora: „Preto sa ich aj z jedného, a to už umŕtveného, naplodilo množstvom ako hviezd na nebi a ako nesčíselného piesku na brehu mora“ (Židom 11:12). Z tohto verša vieme, že nielenže Sára už bola neplodná, ale aj Abrahám už bol neplodný („umŕtvený“). To odhaľuje,

že charakteristickou črtou viery Abraháma a viery Sára v Božie zaslúbenie bolo to, že Boh dáva život tam, kde života niet, že Boh je Bohom, ktorý kriesi z mŕtvych. Viera v Boha, ktorý oživuje (dáva nové narodenie – oživuje tých, ktorí sú mŕtvi vo svojich neprávostiach a hriechoch), ktorý kriesi z mŕtvych (dáva vzkriesenie a večný život tým, ktorí zomreli vo viere v evanjelium), je charakteristickou črtou viery, ktorú Boh počíta za spravodlivosť, viery v evanjelium.

Poslušnosť Bohu dokázal Abrahám aj v tej najťažšej skúške, aká sa mu v živote mohla prihodiť. Boh sa rozhodol preskúšať Abrahámovu vieru – kázal mu obetovať syna Izáka. Sotva si dokážeme predstaviť, čo prežíva otec, ktorý ide v poslušnosti Bohu obetovať svojho syna. Táto Abraháмова poslušnosť však nie je slepá ani márna. Abrahám veril Božiemu zaslúbeniu, že z jeho syna Izáka vzíde jemu zaslúbené potomstvo. Ak však má Izáka obetovať, potom je už len jeden spôsob, ako sa toto zaslúbenie môže naplniť – Boh Izáka vzkriesi z mŕtvych. Keď Abrahám išiel v poslušnosti Božiemu nariadeniu obetovať Izáka, išiel tak urobiť vo viere, že Boh Izáka vzkriesi z mŕtvych: „Vierou obetoval Abrahám Izáka skúšaný súc a obetoval jednorodeného ten, ktorý prevzal zaslúbenia, a ktorému bolo povedané: V Izákovi sa ti bude volať semä, rozumujúc tak, že Boh je mocný aj z mŕtvych vzkriesiť, odkiaľ si ho aj odniesol v podobenstve“ (Židom 11:17-19). Z Božieho slova zo spisov Starej zmluvy vieme, že Boh, vidiac Abrahámovu poslušnosť viery, Abraháma nakoniec zastavil a k obetovaniu Izáka nedošlo. V Božom slove v novozmluvnom zjavení však čítame, že „vierou obetoval Abrahám Izáka“. Boh videl Abrahámovu vieru, že je taká, že Abrahám by poslúchol aj v tejto veci, a preto nebolo potrebné skutok dokončiť. Boh to však Abrahámovi počíta, ako keby sa to bolo stalo. Preto je napísané (Židom 11:19), že „Abrahám si odniesol Izáka ako vzkrieseného z mŕtvych“. Táto udalosť je zároveň aj podobenstvom a predobrazom Kristovej obeť. Aj Boh Otec dal svojho jednorodeného ako obeť (obeť za hriech). Aj Boh Otec vedel, že jeho Syn vstane z mŕtvych (pre ospravedlnenie uverivších v evanjelium). Toto podobenstvo nám však ukazuje, koľko táto obeť stála. Predobraz spočíva aj v tom, že keď Boh zastavil Abraháma, aby neobetoval Izáka, bola v tejto skúške pripravená aj obeť priamo od Boha, baránok ako predobraz Božieho Baránka. Ani tu však toto podobenstvo a predobraz nekončí. Všimnime si, že Izák je tu nazvaný „prvorodený“. Podľa tela však Abrahámovým prvorodeným bol Izmael a nie Izák. Z týchto veršov je zjavným, že „potomstvo“ („semä“), o ktorom je tu reč, je potomstvom v duchovnom zmysle^{c)} a týka sa spásy. V tomto zmysle je Izák predobrazom Krista, pretože Kristus je tým semenom v jednotnom čísle (Galatským 3:16), tým „prvorodeným“, ktorý je Abrahámovi zaslúbený.

Mnoho ďalšieho by sa dalo povedať o Abrahámovom živote viery. Dočítame sa o tom v starozmluvných spisoch v 1. Mojžišovej knihe. Spomeňme aj to, že Abrahámov život viery nebol dokonalý, bez zlyhaní. Napríklad dvakrát vo svojom živote nekonal vo viere, keď zo strachu o svoj život tajil, že Sára je jeho manželka. Najväčším zlyhaním bolo, keď nečakal vo viere na naplnenie Božieho zasľúbenia o Izákovi, ale telesným spôsobom chcel udalosti vziať do svojich rúk, ovocím čoho bolo narodenie syna Izmaela. Toto boli Abrahámove zlyhanie. Napriek zlyhaniam je Abrahámov život veľkým príkladom života viery. Ani naše životy nebudú bez zlyhaní. To však nič nemení na tom, že sa nesmieme utiahnuť, že Boh od nás očakáva život viery a svedectvo viery.

A bez viery nie je možné ľúbiť sa Bohu.

Lebo ten, kto prichádza k Bohu, musí veriť, že je,

a že tým, ktorí ho snažne hľadajú, je odplatiteľom.

Židom 11:6

Poznámky a zdroje:

A) Ten istý vzor svedectva viery, ktorý vidíme pri Noemovi (svedectvo slovom a svedectvo skutkov a života viery), vidíme aj pri Božom Synovi, ktorý sa stal človekom, pri Pánovi Ježišovi Kristovi. Ježiš Kristus svedčil o spásе v ňom samom svojím slovom a svedčil aj svojimi skutkami: „Verte mi, že ja som v Otcovi a Otec vo mne. A ak nie, pre samy tie skutky mi verte“ (Ján 14:11). Rovnako ako Noemovi súčasníci a súkmeňovci Noemovi neverili, ani Ježišovi súčasníci a súkmeňovci (podľa tela Židia) Ježišovi neverili (Lukáš 17:25).

B) Semeno (potomstvo) v tomto verši znamená „deti Abrahámovce podľa viery“ (Galatským 3:29 – „A ak ste vy Kristovi, teda ste semenom Abrahámovým a podľa zaslúbenia dedičmi“), čiže „deti zaslúbenia“ (Rímskym 9:8 – „nie deti tela sú deťmi Božími, ale deti zaslúbenia počítajú sa za semä“).

C) Pre podrobnejší výklad Abrahámovho potomstva odkazujeme na publikáciu „Zmluva zaslúbení, podnadpis: Abrahámov potomstvo“, SOLAS, Žilina 2017.